

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 16Co/70/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1717207196
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 12. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ing. Mario Dubaň
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2019:1717207196.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ing. Maria Dubaňa a sudcov JUDr. Ivany Štíftovej a JUDr. Romana Majerského, v sporovej veci žalobcu: R Collectors s. r. o., Dvořákovo nábrežie 8A, Bratislava, IČO: 50 094 297, zastúpeného Advokátska kancelária RELEVANS s. r. o., Dvořákovo nábrežie 8A, Bratislava, proti žalovanému: U. N., Š. XX, U., o zaplatenie 3.979,59 eura s prísl., na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Pezinok č.k. 43Csp/45/2017-58, zo dňa 2.7.2018, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti mení tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi úrok 25,12 % p.a. z nezaplatenej istiny 3.979,59 eura od 1.4.2015 do 18.6.2018 a úrok 25,12 % p.a. zo sumy 2.979,59 eura od 19.6.2018 do zaplatenia.

II. Žalobcovi priznáva proti žalovanému plný nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. konanie v časti (žalovanej) istiny 1.000 eur zastavil; výrokom II. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 2.979,59 eura spolu s riadnym úrokom 642,44 eura a poplatkami 54,51 eura, všetko v splátkach vo výške 100 eur mesačne, počnúc 20.10.2018, pod hrozbou straty výhody splátok. Výrokom III. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania 5,05 % ročne zo sumy 3.979,59 eura od 1.9.2017 do 18.6.2018 vo výške 160,77 eura a výrokom IV. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania 5,05 % ročne zo sumy 2.979,59 eura od 19.6.2018 do zaplatenia. Výrokom V. vo zvyšku žalobu zamietol a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 54,20 %.

2. Pokiaľ ide o stručný obsah napadnutého rozhodnutia (§ 393 ods. 2 C.s.p.), súd prvej inštancie vo vzťahu k zistenému skutkovému stavu uviedol, že žalobca ako veriteľ a žalovaný ako dlžník uzatvorili 16.7.2014 zmluvu o úvere, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru žalovanému 4.000 eur s úrokom 25,12 %, ktorý mal žalovaný splatiť v 120 splátkach po 97 eur mesačne s poistením, so splatnosťou k 10. dňu v mesiaci od 10.8.2014 do 10.7.2024; žalovaný mal zaplatiť celkovú výšku nákladov 10.596,59 eura s RPMN 28,23 % pri priemernej RPMN 17,94 %. Keďže sa žalovaný dostal do omeškania, žalobca výzvou z 30.3.2015 žalovanému oznámil, že pohľadávka sa stala predčasne splatnou 30.3.2015, a vyzval ho na splatenie celej dlžnej sumy pozostávajúcej z dlžnej istiny 3.979,59 eura, úroku 642,44 eura, poplatkov za upomienky 39,51 eura a poistné 15 eura. V nadväznosti na uvedené, mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že medzi žalobcom a žalovaným bola uzatvorená zmluva, ktorú možno právne kvalifikovať ako zmluvu o úvere podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, ktorá sa ako spotrebiteľský právny vzťah spravuje aj ustanoveniami § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských právnych vzťahoch, pričom zmluva bola uzatvorená v súlade s dotknutými ustanoveniami príslušných právnych predpisov. Na základe uzatvorenej zmluvy

žalobca poskytol žalovanému úver 4.000 eur, ktorý mal žalovaný zaplatiť v 120 splátkach po 97 eur splatných od 10.8.2014 do 10.7.2024. Žalovaný úver riadne nesplácal, dostal sa do omeškania, čím porušil zmluvné povinnosti a preto žalobca k 30.3.2015 v súlade so zmluvou vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru. Súd prvej inštancie ďalej skonštatoval, že žalobca si uplatnil nárok na zaplatenie zmluvného úroku v kapitalizovanej sume 2.058,09 eura za dobu do 31.8.2017 a vo výške 25,12 % ročne z istiny 3.979,59 eura od 1.9.2017 až do zaplatenia a súčasne si uplatnil poplatky 54,51 eura.

3. Súd prvej inštancie sa pri rozhodovaní o časti úrokov dohodnutých v úverovej zmluve po splatnosti úveru stotožnil s argumentáciou v rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/190/2014, podľa ktorého veriteľ má nárok na zaplatenie úrokov z úveru iba do doby predčasného zosplatenia úveru, pretože so stratou výhody splátok úveru pre dlžníka je spojená aj strata nároku veriteľa na úroky po dobe predčasného zosplatenia úveru, jednorazovým zosplatením dlžník stráca oprávnenie užívať prostriedky z úveru, dlžníkovi vzniká povinnosť jednorazovo vrátiť sumu úveru navýšenú o kapitalizované úroky do zosplatenia a po zosplatení je dlžník povinný zaplatiť už len sankcie spojené s omeškaním. Vychádzajúc z uvedeného súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca má nárok na zaplatenie tzv. riadneho úroku len do predčasného zosplatenia úveru, t.j. za dobu do 30.3.2015 a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi zmluvný úrok z omeškaných splátok úveru vo výške 642,44 eura a žalobu v časti požadovaného úroku 25,12 % ročne zo sumy 3.979,59 eura od 1.4.2017 (podľa správnosti 1.4.2015) do zaplatenia ako nedôvodnú zamietol.

4. Žalovaný predmetný dlh uhrádzal v pravidelných mesačných splátkach po 100 eur mesačne a bola preukázaná úhrada desiatich takto poskytnutých mesačných splátok v celkovej sume 1.000 eur; súd prvej inštancie žalobu v zmysle späťvzatia žalobcu v časti istiny 1.000 eur zastavil a za použitia § 52 ods. 2. § 121 ods. 3, § 566 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 497, § 502 ods. 1, § 369 ods. 1, § 330 ods. 2 Obchodného zákonníka žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi nesplatenú istinu úveru 2.979,59 eura spolu s úrokom z omeškania 5,05 % ročne zo sumy 3.979,59 eura od 1.9.2017 do 18.6.2018 v kapitalizovanej výške 160,77 eura a 5,05 % ročne od 19.6.2018 z neuhradenej istiny 2.979,59 eura do zaplatenia.

5. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle § 255 ods. 2 C.s.p. a pre potrebu určenia úspešnosti sporovej strany v súdnom konaní pri výpočte vychádzal z uplatňovanej sumy žalobcom, a to istiny, úroku z omeškania a zmluvného úroku a sumy priznanej súdom. Uviedol, že žalobca bol v konaní úspešný v rozsahu 77,10 %, žalovaný v rozsahu 22,90 % čo predstavuje čistý procesný úspech žalovaného 54,20 %.

6. Proti zamietajúcej časti rozsudku (výrok V.) a proti výroku VI. o trovách konania podal žalobca odvolanie z dôvodu, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) C.s.p.) a vec nesprávne právne posúdil (§ 365 ods. 1 písm. h) C.s.p.) a žiadal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmeniť a žalobe v plnom rozsahu vyhovieť. Podstatným zhrnutím skutkových tvrdení a právnych argumentov jeho odvolania (§ 393 ods. 2 C.s.p.) možno konštatovať, že v ňom namietal nesprávny právny názor súdu prvej inštancie, že nemá nárok na zmluvné úroky, nakoľko zosplatenie úveru spôsobuje len jedinú zmenu v záväzku a to v lehote konečnej splatnosti a straty práva platiť v splátkach ako to vyplýva aj z výkladu uvedeného v rozhodnutí Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 29 Cdo 2906/2000, pričom žiaden zákon neupravuje, že zosplatenie úveru spôsobuje zmenu všetkých zmluvných podmienok. Pre daný súdny prípad považoval za potrebný rozbor inštitútu vyhlásenia predčasného splnenia záväzku vo vzťahu k teórii práva o zmene a zániku záväzkov. Uviedol, že alternatíva plnenia dlhu v splátkach je výhodou, ktorá je dlžníkovi poskytnutá na úkor veriteľa, keďže možno predpokladať, že záujmom veriteľa je uspokojenie celej pohľadávky v najkratšom možnom čase, keď vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru je možné označiť rôznymi synonymami, pričom v právnej praxi sa často používa pojem „strata výhody splátok“. Predčasné vyhlásenie splatnosti úveru sa týka len zmeny v lehote splatnosti úveru a straty výhody splátok, nie však ostatných dojednaných podmienok, preto nejde o privatívnu nováciu celého záväzku, ale o kumulatívnu nováciu, pri ktorej sa jedná o zmenu za trvania existujúceho právneho vzťahu, spočívajúcej v zániku určitých doterajších vzájomných práv a povinností a v ich nahradení novo dohodnutými vedľa už existujúcich a poukázal v tejto súvislosti na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33 Obo 399/2005 a na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline zo dňa 13.12.2006, sp. zn. 13CoKR/15/2015. Pripomenul, že vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru veriteľom je prejavom vôle veriteľa smerujúcim k zániku povinnosti dlžníka platiť svoj dlh v splátkach a vzniku novej povinnosti, zaplatiť celý dlh jednorazovo v

stanovený termín. Z tohto prejavu vôle žiadnym spôsobom nevyplýva, že veriteľ mení záväzok dlžníka v ostatných jeho právach a povinnostiach, je účelovo viazaný výlučne na termín splatenia a spôsob splatenia úveru. Výklad zákona spôsobom, k akému dospel aj súd prvej inštancie, že vyhlásením predčasnej splatnosti zaniká záväzok v širšom rozsahu, t.j. aj čo do zmluvného úroku, sa neopiera tak o vyjadrenú vôľu veriteľa, ustanovenia zákona o zmene záväzku, ustanovenia zákona o zmluvách o úvere. Považoval súdom prvej inštancie prezentovanú koncepciu za priam absurdnú; veriteľa stavia do obzvlášť, v porovnaní s dlžníkom, nevýhodného postavenia, nakoľko nielen, že veriteľ nemá v dispozícii vlastné finančné prostriedky z úveru, nakoľko ich dlžník zatiaľ nezaplatil, ale ani za toto obmedzenie nemôže poberať dohodnutý zákonný úrok, pričom v § 497 Obchodného zákonníka sa neuvádza, že dlžník je povinný platiť úroky len do času splatnosti, ako si mylne vykladá súd prvej inštancie nad rámec predmetného ustanovenia s tým, že dikcia § 2 písm. d) zákona č. 129/2010 Z.z. jednoznačne definuje, aký záväzok vyplýva žalovanému z uzatvorenej zmluvy o úvere, t.j. záväzok vrátiť veriteľovi poskytnuté finančné prostriedky ako i zaplatiť úroky a celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom. Zdôraznil, ako bolo v konaní preukázané, že žalovaný zostáva dlžný; preto je správny záver, že záväzok doposiaľ nezanikol a keďže nezanikol hlavný záväzok dlžníka nemožno hovoriť o zániku akcesorického zmluvného úroku. Mal za to, že medzi pojmami splnenie záväzku a splatnosť záväzku je markantný rozdiel, nakoľko splatnosť záväzku predstavuje len časový moment, v ktorom má nastať ale nemusí aj splnenie záväzku; k splneniu záväzku nedošlo, teda až splnením záväzku zaniká i akcesorický vzťah a nie len časovým bodom označujúcim moment, v ktorom dlžníkovi vznikla povinnosť dlh splatiť. Pripomenul, že podľa § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, ktorým sa zmluva o úvere riadi, platí, že veriteľ má nárok na úroky z úveru až do času riadnej úhrady poskytnutého úveru; z obsahu uvedeného ustanovenia nie je možné dospieť k záveru, že veriteľ nemá v prípade zosplatnenia úveru nárok na zmluvný úrok. Závery súdu prvej inštancie nevyplývajú z § 369 ods. 1, § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka či § 565 Občianskeho zákonníka, pričom zosplatnenie úveru je právom veriteľa jednostranne zmeniť termín splatnosti úveru z dôvodu, že dlžník poruší svoju povinnosť. Ozrejmil, že zosplatnenie úveru je následkom porušenia povinnosti dlžníka riadne a včas uhradiť splatnú časť úveru, čím dochádza k strate výhody úhrady úveru v splátkach a dlžník je povinný uhradiť celú výšku úveru jednorazovo a nie po častiach. Pokiaľ platí, že dlžník je povinný platiť zmluvný úrok vo vzťahu k jednotlivej splátke až do času jej riadneho splatenia, nie je dôvodný taký výklad, že v prípade zmeny splatnosti jednotlivej splátky (zosplatnenie úveru) povinnosť platiť zmluvný úrok až do času riadnej úhrady dlžnej sumy zanikla. Veriteľ zosplatnením úveru získava právo disponovať celou sumou požičaných peňazí, s tým však neodpadá jeho obmedzenie práva na dispozíciu s istinou úveru, nakoľko k takémuto odpadnutiu obmedzenia dôjde až celkovým splatením úveru. Bol názoru, že výklad, ktorý odbreňuje dlžníka od platenia zmluvného úroku by bol absurdný a neprípustný, keďže privodením stavu predčasného zosplatnenia úveru z dôvodu porušenia povinnosti dlžníka by sa postavenie dlžníka zvýhodnilo v porovnaní s jeho postavením v prípade, ak by povinnosť neporušil. V zosplatnení úveru žalobcom totiž neboli započítané zmluvné úroky, ide len o dlžnú sumu do času zosplatnenia, ku ktorej bol pripočítaný zvyšok dlžnej istiny. Dovodením do absurdných záverov, by nepoctivý dlžník zo špekulatívnych dôvodov mohol bezprostredne po čerpaní úveru pristúpiť k z neplateniu dohodnutých splátok, čím by spôsobil predčasnú splatnosť úveru a vyhol by sa tak plateniu dohodnutých zmluvných úrokov v sadzbe určenej trhovými mechanizmami. Nepoctivý dlžník by tak bol viazaný iba na platenie výhodnejších úrokov z omeškania v právnych predpisoch regulovanej výške úrokovej sadzby a súd by zároveň takejto nepoctivosti poskytoval ochranu. Súdu prvej inštancie vyčítal, že nevzal do úvahy, že vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru sa týka len istiny úveru, zmluvný úrok nebol kapitalizovaný do celkovej dlžnej sumy, čím de facto napriek uzatvorenej platnej Zmluve o úvere rozhodol o zániku zmluvnej podmienky v rozpore s platnou právnou úpravou a bezdôvodne ho ukrátil o čas zmluvnej odmeny za poskytnutie úveru.

7. Žalobca ďalej poukázal na skutočnosť, že ani sankčný úrok nie je kompenzáciou veriteľa za poskytnutie úveru, nakoľko je odplatom (cenou) za poskytnutie finančných prostriedkov a tvorí tak ekonomickú podstatu poskytovania finančných prostriedkov ako podnikateľskej činnosti veriteľa; sankčný úrok nie je a nemôže byť kompenzáciou tejto ceny finančných prostriedkov. Pokiaľ pred časom vyhlásenia predčasného splatenia úveru v prípade omeškania dlžníka s úhradou je možné od neho požadovať zmluvný úrok ako aj úrok z omeškania, vzniká otázka, z akého dôvodu po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru sa súdu prvej inštancie javí vzťah medzi dvoma úrokmi, zmluvným a zákonným iný, nakoľko ide o totožné právne i skutkové situácie, ktoré nemožno posudzovať rozdielne. Navyše, odmietnutím priznania zmluvného úroku konal súd prvej inštancie v rozpore s právnou zásadou, že nikto nemôže mať prospech z vlastného protiprávneho konania, pričom poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 32 Cdo 3830/2014, 31 Cdo 2851/1999, 32 Cdo 2782/1999, 29 Cdo

2606/2000, 33 Cdo 113/2008, či rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43Co/1/2018, ktoré nárok na zmluvný úrok po zosplatnení úveru veriteľom priznáva. Uviedol, že vzhľadom na citované ustanovenia zákona postupoval súd prvej inštancie nad rámec zákona, nakoľko vyvodzoval vlastné závery opierajúc sa len o všeobecne nezáväzné rozhodnutie iného súdu, pričom jeho správnosť či zákonnosť v tomto prípade nebola skúmaná. Obdobne poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 17Co/122/2017 zo dňa 21.3.2018, ktorým skonštatoval: „Podstatnou otázkou pre rozhodnutie o odvolaní žalobkyne je, či je možný súbeh úrokov z úveru aj úrokov z omeškania alebo sa navzájom vylučujú. Ustanovenie § 503 Obchodného zákonníka neupravuje dobu, dokiaľ je dlžník povinný platiť úroky z úveru, iba splatnosť úrokov a dispozitívne v odseku 3 poslednej vete povinnosť dlžníka zaplatiť úroky len za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov v prípade vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov dlžníkom pred dobou určenou v zmluve. Zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka, či zákona č. 129/2010 Z.z. nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Prípustnosť dohody účastníkov zmluvy o úvere o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov vyplýva aj z judikatúry Najvyššieho súdu Českej republiky, ktorá je aplikovateľná v Slovenskej republike vzhľadom na v minulosti totožnú a v súčasnosti príbuznú právnu úpravu úverov poskytnutých spotrebiteľom. V rozhodnutí sp. zn. 33Odo/657/2005 z 27. 06. 2017 Najvyšší súd Českej republiky vyslovil záver, že nie je možné vylúčiť, aby si zmluvné strany pri peňažnej pôžičke dohodli úroky aj za dobu, počas ktorej bude istina dlžníkom skutočne užívaná (do jej faktického vrátenia veriteľovi) teda aj za dobu, počas ktorej je dlžník v omeškaní so splnením svojho záväzku z dôvodu, že istinu v dohodnutej dobe splatnosti veriteľovi nevráti. Najvyšší súd v tomto rozhodnutí výslovne uviedol, že zmluvné úroky sú odmenou za užívanie istiny, úrok z omeškania predstavuje zákonnú sankciu za omeškanie zo zaplatením istiny a oba nároky môžu existovať vedľa seba. Z hľadiska posúdenia doby, za ktorú boli pri peňažnej pôžičke dohodnuté úroky, bude preto vždy určujúci obsah zmluvy podľa dohody zmluvných strán. O možnom súbehu dohodnutých úrokov a úrokov z omeškania pri pôžičke je rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky z 24. 07. 2014 sp. zn. 33Cdo/1401/2014. Najvyšší súd tu zdôraznil, že oba úroky môžu byť veriteľom požadované vedľa seba bez ohľadu na skutočnosť, či sa jedná alebo nejedná o občianskoprávny vzťah. S odkazom na ďalšie svoje rozhodnutia (sp. zn. 33Odo/518/2003, 17Co/122/2017 z 25.9.2003, sp. zn. 33Odo/657/2005 z 27.6. 2007, sp. zn. 33Cdo/1401/2014 z 24.7.2014) Najvyšší súd ČR v rozhodnutí z 21.8.2014 sp. zn. 33Cdo/212/2014 dal jednoznačnú odpoveď, že „dohodnuté úroky z úveru predstavujú odmenu za požičanie peňazí a úroky z omeškania sú sankciou za porušenie povinností, t. j. za nezaplatenie dlhu riadne a včas. Kým povinnosť dlžníka zaplatiť veriteľovi dohodnuté úroky vzniká zo záväzku v zmluve, povinnosť platiť úroky z omeškania vyplýva bez ďalšieho zo zákona ako dôsledok omeškania so splnením dlhu. Aj keď dlžník nie je v omeškaní so splnením dlhu, môže veriteľ požadovať dohodnuté úroky a úroky z omeškania môže požadovať pri omeškaní dlžníka aj u bezúročnej (bezodplatnej) pôžičky. Dohodnuté úroky a úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky (§ 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka), majú však iný právny dôvod a veriteľ ich môže požadovať vedľa seba. Z uvedeného výkladu vyplýva záver, že pre posúdenie primeranosti výšky úrokového zaťaženia nie je možné obe sadzby úrokov sčítať a že zákonné úroky z omeškania nenahrádzajú od splatnosti pohľadávky úroky, ktoré si strany dohodli. Odvolaciemu súdu je známe uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 476/2012 z 18.9.2012, ktorým bola odmietnutá sťažnosť sťažovateľa proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 29C/131/2011-127 z 23.11.2011 a rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 1Co/30/2012-145 z 30.5.2012, v ktorých s odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo/143/98 neboli žalobcovia v súdnom spore priznané zmluvné úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov na základe zmluvy o úvere po splatnosti dlhu z dôvodu, že namietané rozhodnutie krajského súdu nie je možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu, keď krajský súd stotožňujúc sa s rozhodnutím okresného súdu s poukazom na štandardnú obchodnoprávnu judikatúru v oblasti úrokov z úveru potvrdil rozhodnutie okresného súdu po rozšírení vecnej argumentácie na podporu správnosti odôvodnenia rozsudku okresného súdu. Napriek tomu odvolací súd podľa § 388 C.s.p. zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a vyhovel žalobe v časti zmluvných úrokov po dobe splatnosti úveru, pretože rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, ako súdu odvolacieho vo veci sp. zn. 4Obo/143/98 s poukazom na ďalšie citované rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR a všeobecných súdov Slovenskej republiky už nie je možné považovať za štandardnú obchodnoprávnu judikatúru ani ustálenú súdnu prax. Odvolací súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyňi dohodnuté úroky z nesplatennej istiny 2 000 eur kvantifikované za obdobie od 18.9.2015 do 31.8.2016 sumou 628,01 eura a vo výške 29,90% p. a. za obdobie od 1.9.2016 do zaplatenia.“

8. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ďalej len „C.s.p.“) preskúmal rozsudok v napadnutej časti, prejednal odvolanie žalobcu bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 a contrario C.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti je potrebné zmeniť, nakoľko nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie (§ 388 C.s.p.).

9. Podľa § 497 Obchodného zákonníka zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

10. Podľa § 502 ods. 1 veta prvá Obchodného zákonníka od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona.

11. Podľa § 503 ods. 1 Obchodného zákonníka záväzok platiť úroky je splatný spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky. Ak lehota na vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov je dlhšia ako rok, sú úroky splatné koncom každého kalendárneho roka. V čase, keď sa má vrátiť zvyšok poskytnutých peňažných prostriedkov, sú splatné aj úroky, ktoré sa ho týkajú.

12. Právnym základom uplatneného nároku v preskúmvanej veci je dohoda účastníkov zmluvy, že v prípade ak sa úver stane predčasne splatným v zmysle bodu 6.8. Obchodných podmienok, banka má právo úročiť predčasne splatnú časť úveru dohodnutou úrokovou sadzbou, ako aj zákonným úrokom z omeškania, keď sa úver stal predčasne splatným až do okamihu úplného splatenia predčasne splatného úveru (čl. V bod 5.8. Obchodných podmienok).

13. Odvolací súd na ozrejmienie právnej stránky veci uvádza, že zmyslom a účelom inštitútu predčasného zosplatnenia úveru je poskytnúť veriteľovi právny inštrument proti dlžníkovi, ktorý neplní záväzok vrátiť veriteľovi poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky v dohodnutých splátkach; ide o právny inštitút, ktorý je určený na ochranu práv veriteľa. Využitím predmetného inštitútu veriteľom však povinnosť dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky nezaniká a veriteľovi nemôže vzniknúť nová pohľadávka (napríklad v zmysle pohľadávky na vydanie bezdôvodného obohatenia). Menia sa iba podmienky, za ktorých je dlžník povinný svoje povinnosti splniť; povinnosť dlžníka vrátiť veriteľovi dlžnú čiastku s úrokmi po predčasnom zosplatnení úveru teda predstavuje záväzok pôvodný, ktorý sa modifikoval vo svojej splatnosti; inými slovami mení sa iba to, že na požiadanie veriteľa sa stáva splatná celá pohľadávka (obdobne rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 32 Cdo 2782/1999, sp. zn. 33 Cdo 113/2008).

14. V nadväznosti na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že pôvodný záväzok v zmysle ktorého je dlžník povinný platiť veriteľovi zmluvne dojednané úroky trvá aj po predčasnom zosplatnení úveru. Zo znenia § 502 ods. 1 veta prvá Obchodného zákonníka totiž vyplýva, že dlžník je povinný platiť veriteľovi úroky z úveru od poskytnutia peňažných prostriedkov. Hoci predmetné ustanovenie výslovne neupravuje, dokedy táto povinnosť dlžníka trvá, vzhľadom na skutočnosť, že úrok z úveru je cena (odplata) za užívanie poskytnutých peňažných prostriedkov, dlžník má túto povinnosť zásadne za celú dobu ich užívania, teda až do doby ich skutočného vrátenia veriteľovi. Uvedenému svedčí aj to, že zmluva o úvere nemôže byť dohodnutá ako bezúročná. Záväzok zaplatiť úroky patrí k pojmovým znakom zmluvy o úvere, je jeho podstatnou náležitosťou (§ 269 ods. 1 Obchodného zákonníka). Aj z ustanovenia § 1 ods. 3 písm. i) zákona č. 129/2010 Z.z. vyplýva, že spotrebiteľským úverom nie je úver bez úroku a bez ďalších poplatkov.

15. Hodno podotknúť, že záver o povinnosti dlžníka platiť zmluvne dohodnuté úroky až do skutočného vrátenia poskytnutého úveru vyplýva nielen z aktuálnej rozhodovacej praxe odvolacích súdov (rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 29.11.2017, sp. zn. 43Co/23/2017, rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 7.12.2017, sp. zn. 8Co/193/2017, rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 13.2.2018, sp. zn. 5Co/297/2017, rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 27.3.2018, sp. zn. 8Co/138/2017), ale potvrdzovala ho aj skoršia (ustálená) súdna prax (rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1Co/393/2016, zo dňa 30.8.2017, rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/65/2016, zo dňa 16.2.2016, uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/457/2015, zo dňa 14.12.2015, uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4Cob/146/2013, zo dňa 24.1.2014, rozsudok Krajského súdu v

Banskej Bystrici sp. zn. 43Cob/186/2013, zo dňa 31.10.2013, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 14Co/83/2012, zo dňa 11.10.2012).

16. Na uvedenom závere nemení nič ani spotrebiteľské právne postavenie žalovaného keď vzhľadom na to, že jeho povinnosť platiť žalobcovi úroky až do skutočného vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov, napriek zosplatneniu úveru, vyplýva priamo z Obchodného zákonníka, nemá toto jeho postavenie vo vzťahu k nároku uplatnenému v napadnutej časti žiadnu relevanciu. V danom prípade totiž nemožno odmietnuť použitie ustanovenia Obchodného zákonníka len s poukazom na skutočnosť, že by to mohlo byť pre žalovaného ako spotrebiteľa výhodnejšie, a to ani pri zohľadnení § 52 ods. 2 veta tretia Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Občiansky zákonník (ani zákon č. 129/2010 Z.z.) totiž výslovnú právnu úpravu vylučujúcu nárok veriteľa na zaplatenie úrokov z úveru za dobu po zosplatnení úveru neobsahuje, keď za takúto nemožno považovať ani § 53 Občianskeho zákonníka, nakoľko je nepochybné, že samotná existencia nároku na úroky z úveru za obdobie po jeho zosplatnení nemôže spôsobiť značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Základnou zásadou spotrebiteľského práva je síce ochrana pred neprijateľnými podmienkami, to však neznamená vylúčenie aplikácie ustanovení na ochranu veriteľa pri neplnení si povinností dlžníka.

17. Odvolací súd ďalej poznamenáva, že výkladu, v zmysle ktorého veriteľovi prináležia zmluvne dojednané úroky až do skutočného vrátenia úveru svedčí aj § 13 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z.z., aj keď toto ustanovenie sa na daný vzťah nepoužije. V zmysle tohto ustanovenia, ak spotrebiteľ odstúpi od zmluvy o spotrebiteľskom úvere, je povinný zaplatiť veriteľovi istinu a úrok z tejto istiny odo dňa, keď sa začal spotrebiteľský úver čerpať, až do dňa splatenia istiny. Logike veci preto svedčí, že nie je možné prijať záver, že predčasné zosplatnenie úveru žalobcom v prejednávanej veci, t.j. veriteľom by malo mať iné dôsledky v jeho práve na zmluvne dohodnuté úroky ako v prípade, ak od takejto zmluvy odstúpi dlžník. Pokiaľ zákon č. 129/2010 Z.z. samotnému spotrebiteľovi ukladá povinnosť pri odstúpení zaplatiť zmluvne dohodnuté úroky z istiny až do dňa zaplatenia istiny, musí mať tomu zodpovedajúce právo na zmluvne dohodnuté úroky po zosplatnení aj veriteľ. Nemožno opomenúť ani to, že výklad každej právnej normy musí byť konformný s ústavou ako základným zákonom štátu s najvyššou právnou silou. V prípade, že vec pripúšťa rôzny výklad, orgán aplikujúci právo je v konkrétnej veci povinný uprednostniť ústavne konformný výklad (nález Ústavného súdu SR zo dňa 2.10.2013, sp. zn. I. ÚS 351/2013). Uvedené zahŕňa aj preferenciu takého výkladu, ktorý je v súlade s ochranou základných práv a slobôd; interpretácia práva totiž nemôže vo svojich dôsledkoch reštriktívne zasahovať do základných práv a slobôd, ktorých rešpektovanie je súčasťou základných princípov právneho štátu (čl. 1 ods. 1 Ústavy SR). V tejto súvislosti je preto potrebné výklad právnych noriem podriaďiť čl. 20 ods. 1 veta prvá Ústavy SR upravujúceho právo vlastníť majetok, resp. z práva na pokojné užívanie majetku, ktorý garantuje čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd; pojem majetku, ako vyplýva i z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, má autonómny obsah a nie je obmedzený iba na vlastníctvo hmotného majetku, no za majetok, okrem hmotných predmetov, môžu byť považované aj pohľadávky (obdobne Des Fours Walderode proti Českej republike - 40057/98).

18. Odvolací súd sa nestotožňuje ani s viacerými závermi rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 30.6.2015, sp. zn. 6Co/190/2014, ktorým v odôvodnení napadnutého rozsudku argumentoval súd prvej inštancie; bez ďalšieho nie je možné vychádzať z toho, že „okamžité zosplatnenie úveru by malo za následok založenie hrubej nadvlády dodávateľa na spotrebiteľovi, ktorý už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, a niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom“. Odvolací súd nesúhlasí ani s tým, že by tak bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil a fakticky by tým išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. K zosplatneniu úveru totiž nedochádza z dôvodu svojvôle veriteľa, ale pre neplnenie základnej povinnosti dlžníka riadne splácať úver spolu s dohodnutými úrokmi s tým, že nedochádza ani k popretiu účinkov veriteľom vyvolanej zmeny v obsahu záväzku, keďže účinky spočívajúce vo vzniku povinnosti dlžníka uhradiť veriteľovi nesplatenú istinu ihneď spolu s dohodnutými úrokmi nepochybne zostávajú zachované, keď

sa k tejto povinnosti dlžníka pridáva už iba povinnosť platiť veriteľovi navyše aj (sankčné) úroky z omeškania. I v takomto prípade dlžníkovi (spotrebiteľovi) zostávajú zachované rovnaké práva, ako pred zosplatnením s tým rozdielom, že z dôvodu závažného porušenia svojej platobnej disciplíny stratí výhodu vrátiť veriteľovi neplatenú časť úveru s príslušenstvom v splátkach. Práve popretie práva veriteľa na úroky z úveru za dobu po zosplatnení, by viedlo k nespravodlivému výsledku, ktorý by nezodpovedal ani obsahu slobodne a vážne prejavenej vôle reprezentovanej zmluvou o úvere, obsahujúcou tiež dohodu o úrokoch. V takomto prípade by sa totiž v rozpore s očakávaniami veriteľa jeho majetok nezväčšil o ani sumu zodpovedajúcu úrokom (aspoň) za dobu, po ktorú objektívne nemohol disponovať s peňažnými prostriedkami nachádzajúcimi sa vo faktickej dispozícii (držbe) dlžníka, a to výlučne z dôvodu, že dlžník dlhodobo porušuje svoje základné povinnosti z úverovej zmluvy, za stavu, keď veriteľ žiadnu povinnosť neporušil.

19. Na uvedenom základe je potrebné konštatovať, že treba uprednostniť taký výklad právnych noriem, ktorý zohľadňuje základné právo na majetok t.j. legitímne očakávanie veriteľa, že pri absencii ním poskytnutých peňažných prostriedkov (obetovaní príležitosti investovať tieto prostriedky) dostane primeranú náhradu vo forme zmluvne dojednaného úroku; opačný výklad by totiž neprímeraným spôsobom zasahoval do práva na majetok veriteľa, nakoľko pri jeho legitímnom očakávaní by sa jeho majetok nezväčšil a to výlučne z dôvodu, že dlžník dlhodobo porušuje svoje základné povinnosti z úverovej zmluvy, za stavu, keď veriteľ žiadnu povinnosť neporušil.

20. Odvolací súd ďalej pripomína, že všeobecné súdy musia nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nie súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho - ktorého záujmu chráneného príslušnou normou (nález Ústavného súdu SR zo dňa 17.2.2016, sp. zn. I. ÚS 548/2015). V tejto súvislosti je nutné podotknúť, že ak by dlžník nebol povinný po okamihu predčasného zosplatnenia úveru z dôvodu jeho nesplácania platiť veriteľovi úroky, nastala by absurdná situácia; dochádzalo by k finančnej motivácii každého úverového klienta, aby čím skôr prestal riadne splácať svoj úver, pretože od momentu jeho následnej predčasnej splatnosti sa mu bude jeho zostatok úročiť už iba zákonnou sadzbou úroku z omeškania; absolútne by bolo devastované úverové podnikanie bánk, pretože banka úverové prostriedky späť vrátené nemá a ich úročenie je iba na základe svojvoľného nesplácania dlžníkom degradované. Bolo by celkom popreté, že úroky z úveru sú vo svojej podstate cena peňažných prostriedkov v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk, ktorý pokrýva veriteľovi práve úrok z úveru. Dlžník by sa v prípade nesplácania úveru ocitol vo výhodnejšom postavení než by bol v prípade riadneho splácania úveru a veriteľ by sa naopak využitím inštitútu, ktorý slúži na ochranu jeho práv, dostal do nevýhodnejšieho postavenia, než v akom bol pred využitím svojho práva. Takýto výklad a aplikáciu platných právnych noriem je potrebné odmietnuť ako absurdný a narúšajúci ekonomické základy fungovania právnych vzťahov súvisiacich s poskytovaním úverov.

21. V nadväznosti na Stanovisko č. 1/2019 občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave, prijaté v zmysle § 17 ods. 3 písm. a) zákona č. 757/2004 Z.z. v znení „V prípade plnenia zo spotrebiteľského úveru, zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatnenia úveru veriteľovi nepatrí. Veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, vzniká iba právo na úrok z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi“ odvolací súd uvádza, že v podmienkach právneho poriadku platného v Slovenskej republike, nezávislé a nestranné súdy rozhodujúce spory vyplývajúce z ohrozenia alebo porušenia subjektívnych práv nie sú viazané stanoviskami kolégií krajských súdov; viazanosť všeobecného súdu inými rozhodnutiami je vymedzená v § 193 C.s.p. (súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis nie je v súlade s Ústavou SR, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je SR viazaná. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihniteľný podľa osobitného predpisu, a o tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti). Podľa čl. 144 ods. 1 Ústavy SR sú sudcovia pri výkone funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom. Všeobecne záväzné sú aj rozhodnutia Ústavného súdu SR vydané v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125

ods. 6 Ústavy SR. Okrem takto vymenovaných prameňov práva je sudca pri rozhodovaní konkrétnej veci viazaný aj právnym názorom Ústavného súdu SR obsiahnutým v jeho rozhodnutí vydanom v konaní podľa čl. 125 ods. 1 Ústavy SR na základe návrhu súdu a právnym názorom odvolacieho a dovolacieho súdu. Na uvedenom základe potom nebolo možné nárok žalobcu analogizovať so závermi stanoviska občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave, ktoré nemá v podmienkach Slovenskej republiky všeobecnú (precedentnú) záväznosť, nemá v nepublikovanej podobe v Zbierke stanovísk a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ani faktickú "záväznosť" pre iné - podobné prípady prejednávané súdmi, a netvorí ani tzv. rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít. Dôvody, pre ktoré sa odvolací súd so závermi vyslovenými v predmetnom stanovisku občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave nestotožnil sú objasnené a sformulované dostatočne jasným spôsobom v predchádzajúcich odsekoch.

22. Odvolací súd napokon zdôrazňuje, že záveru o povinnosti dlžníka platiť zmluvne dojednané úroky až do zaplatenia istiny nebráni ani to, že si veriteľ môže žalobou súčasne uplatňovať aj úroky z omeškania. Je totiž potrebné rozlišovať medzi zmluvne dojednanými úrokmi, ktoré predstavujú odmenu za požičanie peňazí a úrokmi z omeškania, ktoré sú sankciou za porušenie povinnosti, t.j. za nezaplatenie dlhu riadne a včas. Povinnosť dlžníka zaplatiť veriteľovi dohodnuté úroky vzniká zo záväzku v zmluve, avšak povinnosť platiť úroky z omeškania vyplýva bez ďalšieho zo zákona ako dôsledok omeškania so splnením dlhu. Dohodnuté úroky a úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky (§ 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka), majú však iný právny dôvod a preto si ich veriteľ môže uplatňovať súčasne (obdobne rozsudky Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33 Odo 518/2003, sp. zn. 33 Odo 657/2005, sp. zn. 33 Cdo 1401/2014).

23. Po zhodnotení vecnej a právnej argumentácie o dôvodnosti uplatňovaných zmluvných úrokov aj po predčasnom zosplatnení úveru a to až do momentu splatenia istiny, tak odvolací súd dospel k záveru, že boli naplnené všetky predpoklady pre vyhovieť žaloby (čo do úrokov) v celom rozsahu. Na uvedenom základe odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti podľa § 388 C.s.p. zmenil a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi úrok 25,12 % p.a. z nezaplatenej istiny 3.979,59 eura od 1.4.2015 do 18.6.2018 a úrok 25,12 % p.a. zo sumy 2.979,59 eura od 19.6.2018 do zaplatenia; vychádzajúc pritom v celom rozsahu zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, ktorým je viazaný (§ 383 C.s.p.) a ktorý po právnej stránke posúdil inak a preto nemusel opakovať, príp. dopĺňať dokazovanie.

24. O nároku na náhradu trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, ods. 2 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. a § 262 ods. 1 C.s.p. tak, že žalobcovi priznal proti žalovanému plný nárok na náhradu trov konania na súde prvej inštancie a na odvolacom súde, nakoľko mal vo vzťahu k predmetu sporu (žalobou uplatnený petit) plný úspech.

25. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).